

RODOLJUB.

Izhaja vsak četrtek ter stane za vse leto 1 K 60 v., za pol leta 1 K. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 16 v. če se enkrat tiska; 24 v. če se dvakrat, in 30 v. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Prvo slovensko kmetско društvo.

(Iz Šmarskega okraja na Štajerskem.)

Kdor kmeta zoper kmeta hujska in ščuje, tisti je sovražnik kmetškega stanu. To naj si zapomnijo slovenski kmetje sploh, zlasti v šmarskem okraju in povedajo vsakemu, ki seje neslogo med njimi in ruje sedaj proti »Slovenskemu kmetškemu društvu«. To društvo ima lep in dober namen, združiti vse kmete v okraju v krepko kmetško zvezo. Nobeden drug stan na svetu ni med seboj tako nesložen, kakor je kmetški, stan in ravno vsled te nesloge in nezastopnosti med seboj nima tiste veljave, kakor mu gre po številu. Tudi so razne vrste ljudje, ki imajo koristi in dobiček od njega, če se kmetje med seboj ne razumejo, in vlečejo jedni na desno, drugi na levo in za to šuntajo kmeta na kmeta. Žalibože, da se dajo kmetje v svoji kratkovidnosti zapeljati, in da še verjamejo takim zapeljivcem.

»Slovensko kmetško društvo« bode imelo nalogo, kmete o tem poučiti in jih napeljati na pravo pot. Prvi shod se bode vršil najbrže že na cvetno nedeljo. Na tem shodu bodejo tudi že predavanja o gospodarskih vprašanjih. Somišljeniki naj pridno agitirajo in nabirajo članov. Članarina bode znašala nič več kakor dvajset krajcarjev ali štirideset vinarjev na leto. Vsak kmet bode lahko postal član društva in vsak kmet, kateremu je na srcu ugled in korist kmetškega stanu, naj tudi vstopi v društvo. Vodstvo društva bode gotovo izročeno premišljenim kmetom, ki bodo znali varovati pravice kmetov in zastopati njih koristi.

Kakor se govori, snuje se po duhovnikih v Šmarji nasprotno društvo. Zakaj? Zato, da bi kmete razdvojili, in da bi ne bili složni med seboj v političnih in gospodarskih vprašanjih. Kadar se dva prepirata, se tretji veseli. Duhovniki očitajo »Slov. kmečkemu društvu«, da je liberalno, in da ima namen ljudstvu odvzeti sv. vero. Kdor to trdi, je ali hudoben ali pa nesramen ali pa oboje. Kmetje naj se ne dajo pregovoriti in naj vstopijo v društvo, prepričali se bodejo sami, da so v društvu sami krščanski možje in ne »ajdi«, in da se v društvu ne bode nobenemu in na noben način trgala vera iz srca. To je tudi nemogoče, ker bodo kmetje sami imeli v društvu vso moč v rokah. Kakor smo že večkrat povedali, ima »Slov. kmečko društvo« namen kmete združiti v krepko organizacijo, da bodejo lažje pospeševali svoje koristi, zboljšali svoj položaj in se lažje potegovali za svoje pravice. V spodbujajo naj bode kmetom v šmarskem okraju, da

so kmetje v kozjanskem in v vranskem okraju tudi že sklenili, da ustanovijo društvo po pravilih »Slov. kmečkega društva za šmarski okraj« in da se tudi na Kranjskem pripravljata taka organizacija. Slovenski kmetje, le čvrsto stopite naprej po poti, ki vodi do samostojne kmečke organizacije, da pride enkrat tudi kmečki stan do veljave. Kmet živi vse druge stanove, naj torej dobi tudi kaj vpliva.

Nedeljska premišljevanja.

Piše katoliški duhovnik.

Tisti čas je rekel Jezus judovskim množicam: Kdo izmed Vas me bo prepričal greha? Ako Vam resnico govorim, zakaj mi ne verujete? Kdor je iz Boga, poslušaj besede Božje. Za tega voljo vi ne poslušate, ker niste iz Boga. . . . Tedaj so pobirali kamenje, da bi vanj lučali. Jezus pa se je skrtil in je šel iz tempelja.

Iz evangelija sv. Janeza 8, 46—59.

Judje so hoteli Kristusa kamenjati, ker jih je učil, da naj slušajo božjo besedo in božje zapovedi. »Kdor je iz Boga, poslušaj besede božje« — je učil naš Izveličar. Kdo bi se moral bolj ravnati po tem nauku, kakor duhovnik, ki je vendar namestnik božji in doprinaša vsak dan sveto daritev.

Pa kaj vidimo? Mnogo je poštenih in dobrih duhovnikov, ki besede božje poslušajo in se po njih ravnajo, mnogo je pa tudi taci, ki se za besede božje še toliko ne zmenijo kakor za lanski sneg.

Še več! Slabi duhovniki niti tega ne čujejo, da bi ljudstvo spoznalo pravo besedo božjo. Vsled tega tudi ne puste, da bi ljudstvo dobilo v roke prestavo svetega pisma. Mohorjeva družba je pač izdala zgodbe sv. pisma, a to so le izvlečki, prikrojeni v gotov namen, dobesedne prestave sv. pisma pa ne puste med ljudstvo. Boje se, da bi potem ljudstvo spoznalo prave besede božje ter spoznalo, če jih kdo pači, če kdo mesto pravih naukov uči krivo vero.

Ven s svetim pismom! Ljudstvo naj besedo božjo zajema tam, kjer je ohranjena v čisti obliki, naj zajema božje besede iz vira resnice in ne iz mlake, in spoznalo bo, koliko je duhovnikov, ki niso iz Boga in ne poslušajo besede božje.

Spoznalo bo pa še nekaj! Da namreč ravno tisti slabi duhovniki, ki niso iz Boga in ne poslušajo božje besede, najbolj vpijejo zoper »Rodoljuba«, ker se bori za to, da naj bi duhovniki živeli in delali po božjih besedah. Ti duhovniki lučajo kamenje na nas, kakor Judje na Kristusa, mi pa se ne damo vstrašiti, ker vemo, da se borimo za pošteno stvar.

Politični pregled.

Državni zbor bo zboroval do 28. t. m. V tem času bo rešil več predlog, a taci, ki ne zadevajo kmetškega stanu. Zadeva zastran druge železnice v Trst pride šele po veliki noči na vrsto, istotako zakon o žganju.

Za rudarje. Vlada je predložila drž. zboru načrt postave, s katerim naj se uvede 9urno delo v premogokopih. Odsek, ki se posvetuje o tej postavi, se je izrekel za to, da se uvede 9urno delo ne le v premogokopih, nego sploh v vseh rudnikih, in da se čez tri leta uvede 8urno delo. Če to obvelja, bo to velik uspeh za rudarje.

Vojna v Južni Afriki. Angleži so Burom ponudili mir, toda Buri so ga odklonili, ker jim pogoji niso ugajali. Vojna se bo torej nadaljevala.

Kitaj. Te dni je strepetala vsa Evropa. Mej Rusi in Angleži je prišlo te dni na Kitajskem do tacega prepira, da je ves svet mislil, da je vojna neizogibna. Prepir se je sicer za sedaj poravnal, ali napetost je še vedno velikanska.

Dopisi.

Iz Tržiča. Na griču pri Tržiču je prijazna podružna cerkva sv. Jožefa. Ker naše verno ljudstvo posebno rado časti sv. Jožefa, so bile prejšnje čase na njegov praznik popoldan litanije z leviti. Pa to se je odpravilo. Potem res lahko vera peša. Ljudstvo je pa to pobožnost obdržalo in je hodilo trumoma na ta dan v to cerkvico, kjer je, kakor prej, namesto duhovnikov, molil litanije posvetni človek. To priliko pa hočejo porabiti tržiški klerikalčki. V ponedeljkovem »Slovencu« je bilo čitati, da bo šlo katoliško društvo sv. Jožefa na praznik k sv. Jožefu, kjer bo propoved in litanije, vabijo se tudi somišljeniki. Seveda, kolikor bode šlo ljudstva gori, ti bodo potem vsi njih somišljeniki, kako se bode to dalo govoriti, še lepše pa pisati: Natlačeno polna cerkva samih naših somišljenikov itd. Propoved je imel g. Jožek, pa tako razvneto še nikdar ni govoril, ljudje so si šepetali, da mora biti gotovo skrivnostno sladko ginjen. Hvalil je na vse pretege katoliško društvo sv. Jožefa, grdil liberalna društva udrihal po njemu neljubih časopisih. Ljudstvo se je začelo smejati temu pretiravanju, ker pozna tako dobro vrline teh Jožefovcev, in rekli so po novi tržiški prislovcici: »Lastna hvala se v petjotu valja«. Na prižnici je lahko kričati in razsajati, ker se tudi najostudnejši laži in obrekovanju ne sme odgovarjati. Gre naj v kako liberalno gostilno tako govoriti, če ima »ko-

rajžo«. Pa ga je strah, ker je še pri zadnji agitaciji, ko je šel v neko liberalno gostilno, vzel seboj največjega moža celega Tržiča, pa je še z bojaznijo rekel krčmarju: »Sem mislil, da me boste vun vrgli«, zato je pa v drugi gostilni šel raje v — kuhinjo. Le tako naprej, in ljudstvu se bodo najhitreje oči odprle.

Iz Podgore v radovljiškem okraju.

Konvent usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu pošilja vsako leto enega brata po Kranjskem, da pobira za njih bolnico milodare. Imenovana bolnica je res dobrodelen zavod, kateri tudi kaže usmiljenje do trpečega človeštva, ker sprejema in zdravi vsacega bolnika brezplačno ne oziraje se, katere vere, narodnosti in stanu je. Zatorej bi pa tudi pričakovali več obzirnosti od brata, kateri pobira milodare. Pretečeni teden je bil imenovani tu v naših vaseh in nam pravil stvari, katere smo že nekoč slišali. Rekel je, da je prepovedano »Rodoljuba« in »Gorenjca« brati. Razlagal je tudi, da je greh brati imenovana časopisa, ker je tako škof rekel, in da kdor bere te časopise, stori božji rop, ako se tega ne spove. Mar meni usmiljeni brat, da ne razložimo kaj, je vera, kaj pa politika? Ali je prosjačenje na tak način koristno kakemu zavodu? Omenimo še, da je dobil v neki hiši 20 h, katere je sprejel s precej zaničljivim pogledom. Če se mu je to zdelo premalo, mu moramo povedati, da ima kmet že tako preveč davka, in da ne more kar tolarje razsipati; znan mu bo mogoče tudi pregovor: »Podarjenemu konju se ne sme gledati na zobe!« Zatorej dostavimo še to, da bomo brali, kar se bo nam dobro zdelo, in da bomo drugič takega, ki bo prišel na enak način milodare pobirati, kar kratko odslovili. —k.

Iz Cerknice. Pred kratkim časom je nekdo iz »Menešije« pisal, kako da sta dekan Kunstelj in kaplan Lavrenčič v Begunjah za cerkev težavno nabrali denar pobasala in menda za večne čase v svojo oskrbo prevzela. Prav sta naredila, ker so Begunski klerikalci tako kunštni, da so denar dali, namesto da bi gospodoma vrata pokazali. Ta dogodek me spominja, da se tudi pri nas v Cerknici prav čudne reči godijo. Pred več kakor 20 leti je dekan Oblak naš kraj zapustil in izročil svojemu nasledniku, kakor se je čulo, čez 4000 gld., katere je za napravo novih orgelj nabral. Njegov naslednik dekan Porenta je potem še več let do njegove smrti za te orglje pri izpraševanju za velikonočno spoved doneske nabiral, kar je tudi lepe stotake neslo. Po smrti Porente je prevzel sedanji gospod dekan to župnijo, kateri tudi ni opustil ukorenineno navado pri spraševanju pobirati doneske, tako da že nekateri menijo, da se spovedni listki za denar prodajajo. Ako je torej naš dekan le onih 4000 gld., katere je še dekan Oblak nabral, plodonosno naložil, moralo bi tega denarja sedaj najmanj 16.000 kron biti, brez ozira na vse druge v teku 20 let nabranih denarjev. Kje pa je ta denar sedaj, tega nobeden človek ne ve. Nekateri pravijo, da se je stajal, in da bomo nove orglje šele potem dobili, kadar bomo zanje nov denar zložili. Hvaležni bi bili g. dekanu, ako bi nam povedal, kje je ta denar. Za zvonjenje se mora, ako kdo umrje, plačati. Mislili smo — priproste glave — da se ta denar zbira v ta na-

men, da ako treba nove zvonove kupiti, da se ta denar za to porabi. Bila je to britka zmeta. Lansko leto je počil jeden zvon, kateri je že nad sto let služil; kupiti smo morali družega, ker ni imel dekan ne vinarja zaloge. — Ali je to v redu? Kje pa ste ključarji? Kaj nimate nič govoriti? Pa kaj bom vprašal, saj dekan sam svoje ključarje imenuje, če je kakšen preveč radoveden in povprašuje, kako da je to ali ono, ga pa zapodi in družega imenuje. Računov menda še nobeden teh mož ni videl. Sedaj pa še nekaj. Farovška štala je tako razdrapaná, da nas je farane sram, če kak tujec pride. Gospod dekan že več kot 5 let ni najmanjšega storil, da se ta hlev popravi. Kadar kak debel sneg zapade, čaka da bi se hlev podrl. Bog mu pa neče te usluge storiti, hlev še vedno parado dela. In zakaj to? Zato ker hoče g. dekan novo štalo, katera bi 12—16.000 kron veljala, neče pa vladnega ogleda, ker bi potem tudi on moral »špogati«. On zahteva kar proste roke in denarja, kolikor bo potreba od faranov. Noče pa patrona in samega sebe s stroški vznemirjati. To menda ne bode šlo. Nekaj bi pa lahko šlo, namreč da bi ga občina na vlado ovadila, da pusti njemu v oskrbo izročeno poslopje razpasti, katerega je po postavi vezan v dobrem stanu ohraniti. Občinski zastopniki storite svojo dolžnost, dokler je še čas za to, saj Vam Lavrenčič in njegovi klobasarji ne bodo pustili dolgo dihati. Pri prihodnjih volitvah ste tako zgubljeni. Konsumarji morajo zmagati, drugače bo šlo z njih palačo, katera še na pol gotova ni, napek. Ako le dobijo občinsko gospodarstvo v roke, ne bodo mogli ne naprej ne nazaj, in potem gre bajta na boben. Bodite torej pametni, pa volite vinske bratce Antona, Friceta, Jakoba in še Pocina. Zadnji naj Vam bo za župana, ker menda Friceta ne bo. On je že zadnjič na Rakeku v družbi dičnega Toneta »tiste knjižice« in še nekaj družega »čez dal«. Priče prizora, neka odlična gospoda s Šneperka, je morala kar bežati. Ali Vas ni nič sram dični Tone? Kam pride ugled duhovnika, ako se s takimi ljudmi brati, kateri puščajo sledove, koder hodijo. Za danes z Bogom ljubi moji klobasarji, pri volitvah se zopet vidimo.

Iz Drašič poleg Metlike. Dovolite nam za par vrstic prostora v »Rodoljubu«. Podivjanost naših klerikalnih steklišev je priklopela do vrha. Pregarjanje narodno naprednih časnikov je sedaj redoma na vrsti. Fanatična metliška duhovnika s pomočjo naših trcijalk opravljata to delo s peklenko radostjo. Posebno kaplan Novak kar od jeze piha, kadar sliši, da se v tej ali onej hiši bere »Slovenski Narod« ali »Rodoljub«. Tedaj gre s svojimi trcijalkami — kajti trcijalske babe so njegova največja garda — precej na delo. Ni dolgo tega, kar je pridrl kakor divji k meni v hišo. Jaz sem ravno za mizo bral »Slov. Narod«, kar mi začne strastno pridigovati, da naj pustim te »brezverske cajtenge« in da mi on dá, ako hočem, cel koš listov, posebno pa mi je priporočal »Lažiljuba«. Jaz sem mu mirno dejal, da ne berem drugih časnikov, kakor »Slov. Narod« in »Rodoljuba«. »Ako niste po drugo prišli, ste že opravili in lahko greste!« Trdo je bilo treba govoriti, da je mož pobral pete. Vam g. Novak in posebno Vam g. Hrvat, bi naročal, da kadar si na prižnici jezik perete s »Slov.

Narodom« in »Rodoljubom« in stresate razne neslanosti, tedaj bi malo pogledali tja doli »pod kor« in bi videli, kako se vedejo Vaši »verni katoličani« in Vaša »babja garda«. V najgršej krčmarskej luknji se surove in pijane barabe lepše obnašajo, kakor se v slavni metliški farni cerkvi obnašajo pristni katoličani in njihovi sinovi »pod korom«. Vse občinstvo se že zgraža nad takim početjem. Ali glejte čudo! Gospod Hrvat s prižnice to dobro vidi, ali on se ne zmeni za to vedenje »katoličanov« v katoliški cerkvi. Seveda za liberalne grehe ima tako dober nos, da še tako majhnega najde in ga čudovito povečanega kaže belemu dnevu. A klerikalni grehi imajo prednost; tako se je v naši vasi letos na pepelnično noč plesalo skoro vso noč, in plesala je tudi Novakova »babja garda«; ali kaj? ko se naša duhovnika za te katoliške plese ne zmenita. G. Novak, ali ste Vi božji namestnik, ki pasete naše duše. Ali ne sejete Vi prepira, koder hodite? Posebno v naši vasi ste s svojo »babjo gardo« storili že dokaj razdora in sovraštva. Ali Vas ni sram?

Neodvisen liberalec.

Izpod Nanosa. Iz več krajev čitamo kako novico ali pritožbo; le ne od tam, kjer Nanos svoje obličje kaže, dasi bi imeli marsikaj potožiti. Ali kaj pomaga! Dokler ne bode ljudstvo do pravega prepričanja prišlo in se odločno izreklo: »Zadosti tega!«, si bodo naši duhovniki vedno mislili, kakor tudi sedaj mislijo: »Dajmo, dokler je ljudstvo še zabito!« Posebno misli tako izvrstni naš g. Knolj, katerega pa mi ne smatramo za dušnega pastirja, nego za cerkvenega razgrajača. Svoje jeze niti na božjem mestu ne premaga Vsako priliko, in posebno na leci, porabi, da ljudstvo razburja kolikor se da. Predniki njegovi so učili božjo besedo. Ali zdaj se čuje samo hlapčonsko zmerjanje kakor: »lažete kakor cigani«; »lažniki ste«; »nesramni lažniki« in »umazano časopisje«. Kaj ne, g. kaplan, to peče, ko Vam očitajo tako pobalinsko vedenje in taka grdenja, ki se ne spodobijo navadnemu pohajaču niti v navadni gostilni. Vse Vaše vedenje kaže Vašo omiko v čudni luči. Ustanovili ste tudi s par Vašimi pristaši, ki niso, razen jednega, za nobeno rabo in ne znajo družega, nego na prste šteti, akoravno se štejejo za učenjake, »Reifajzovo posojilnico«, ki je ravno toliko potrebna za korist kmeta, kakor je treba beraču mraza. Ustanovili ste jo, samo da boste kmete laglje v svoje zanjke vlovili, kaj ne? Izvrstno! Ali vsejedno imejte rajše Vi hranilnico za Vaše pristaše, ki so je bolj potrebni nego mi.

Povemo pa, ako mislite še dalje stresati svojo jezo na leci, je bolje, da greste proč, makari kake divjake krotit. Zakaj to, kar počenjate, presega že celo meje nesramnosti. Ali ste morda zblazneli? Prišlo je tako daleč, da v cerkvi že več Boga ne častimo, nego se samo rotimo proti Vaši nesramnosti. Ali mislite, da smo v dobi, ki je popisana v povesti »4000«? Ne vemo, kaj vendar misli naš knezoškof o takem pobalinskemregarjanju našega kaplana. Ali je po njegovem mnenju prav, da se zlorabi cerkev za tako ščuvanje? Potrpljenja je tudi enkrat konec, in tukaj, kakor vse kaže, si bomo morali sami narediti mir.

Hrenovčani . . . nz.

Iz Postojnske okolice, 18. sušca 1901.
Sv. Ivanski ekspozit V. Mlejnik se kaj čudno obnaša nasproti ljudem narodne stranke, posebno pa proti bolnikom. Navedem samo par slučajev. Proti nekemu orožniku se je izrazil: »V Matenjivasi leži eden že 14 dni bolan, pa neče crknit«. Orožnik na to: »Saj je tudi v Grobiščah neka krava že 8 dni bolna pa tudi neče crknit!«

Gospod Vilko! Kdo je tisti »eden« v Matenjivasi, ki neče crknit. Morebiti Vas kaj mika? Ali upate, da podedujete kako hranilnično knjižico? Morebiti Vam je zmanjkalo cvenka, da ne morete v gostilno, ker tako stičete pō kuhinjah in ognjiščih kakor dimnikar? Bolnike pa zna tolažiti g. Mlejnik, to pa to. Kadar pride k bolniku, začne kričati nad njim: »Si že mrzel«, »si že mrtev«, »za tebe ni pomoči, do te in te ure boš umrl« in druge enake tolažbe. Ako bolnik slučajno malo okreva, ga pa ni več zraven, ali ga je sram, da se mu je zlagal, ali je pa jezen, ker vidi, da ne kaže nič zaslůžka. Nekega občespoštovanega fanta gospodarja je pet dni pred smrtjo mučil z vprašanjem, kateri red pogreb hoče imeti, kakor hitro je pa svojo blago dušo izdihnil, je pritekel g. Vilko vprašat, kdo bo pogrebne in druge stroške plačal, bi gotovo že rad kaj na račun prejel. Pri pogrebu dotičnega fanta se je vse žalostilo. G. Vilko se je pa proti svojemu mešetetu in pismonoši smejal, češ, je šel en liberalec.

Na leci se pa tudi tako obnaša, da se ljudje zgražajo in med pridigo cerkev zapuščajo. Mislimo in upamo, da to ne bo dolgo trajalo, ter da ga boste i vi Ljubljančani spoznali, ker ga v kratkem dobite, pa ne v cerkev. Na svidenje prihodnjič. **Nekdo.**

Domače in razne novice.

Prebivalstvo na Kranjskem. V pretečenem letu je bilo na Kranjskem rojenih 18.315 otrok, umrlo pa je 12.514 oseb.

Žitnik in Božič. Sedanji državni poslanec Žitnik in premski kaplan Zega sta se pri volitvah razgovarjala o deželnem poslancu Božiču, ki je bil kandidat proti Žitniku. O njem se je Žitnik sam izrazil tako-le: »Jaz njega (Božiča) natančno poznam. (Žitnik in Božič sta namreč sošolca) tudi spoštujem ga v vsakem oziru in priznam, da je dosti sposobnejši za državnega poslanca kot jaz. Srečna bi bila Notranjska, posebno pa kmetski stan, ko bi imeli njega za poslanca. Jaz bi se mu rad umaknil, a se ne — smem.«

„Slovenski Gospodar“ je bil 13. t. m. pred porotnim sodiščem v Mariboru obsojen. Njegov urednik je bil obsojen. Ta katoliški mož je pa tudi izdal pisatelja, kar je največji škandal. Kdo more zdaj temu listu še zaupati, kdo more pisati zanj, ko ni varen, da ga izdajo, in da bo sam obsojen.

Lep poslanec. Tržaško mesto in tudi slovensko okolico tržaško zastopa v drž. zboru lahon Leopold Mauroner. Te dni se je izkazalo, da je ta poštenjak svojo lastno sestričino ociganil s tem, da jej je izvabil 53.000 gld. in dal ta denar zavarovati na posestva, ki še 20.000 gld. niso vredna.

Za škofove zavode. Ker so se ljudje že nekoliko naveličali dajati za nepotrebne

škofove zavode, izmislili so klerikalci nove limanice. Po raznih cerkvah so obesili pušice, da bi kaj več izprešali iz ljudstva.

„Slovenski List“ zopet čast kradel. Duhovniškega »Slovenskega Lista« odgovorni urednik je bil 18. t. m. obsojen na 100 kron globe oziroma 10 dni zopora, ker je kradel čast »Gorenjskemu Sokolu« in g. Kokalju iz Kranja. Toženi urednik je pred sodnijo povedal, da je odstopil, ker sam obsoja pisarjenje duhovnikov in neče biti odgovoren za duhovniške grdobije.

Ivan Dekleva †. V Gorici je umrl po dolgi bolezni odličen rodoljub in navdušen pristaš napredne stranke g. Ivan Dekleva.

Nova hranilnica. Mestna občina v Krškem je dobila dovoljenje, da ustanovi svojo mestno hranilnico.

Katoliška zavarovalnica v Ljubljani, o kateri je »Rodoljub« že mnogo pisal, stoji menda na slabih nogah. Stroški znašajo neki 500 gld. na mesec, dohodki pa povprek 300 gld., časih pa niti 200 gld. ne. Čuvajte se kmetje, zakaj po pravilih te zavarovalnice morajo ves primanklajj če bi zavarovalnica falirala, plačati — kmetje.

Hinavstvo. Klerikalci zmeraj vpijejo, da je duhovnike napadati greh. Kako hinavsko govorjenje je to, se vidi iz tega, kako duhovniki sami v svojih duhovniških listih grde druge duhovnike. Tako se je zgodilo župniku Brectu v Boštanju, zdaj pa je duhovniški »Primorski list« napadal še škofa Drohoboeckega tako grdo, kakor da je kak ubog slovenski liberalec.

Občina Raka v Krškem okraju je dobila nov občinski odbor. Županom je izvoljen vrli narodnjak g. Alojzij Tomazin, svak dr. Tavčarja, obč. svetovalcem pa neustrašni g. A. Varšek, drugi svak dr. Tavčarja. Volilna borba je bila huda, a ko je župnik videl, da so klerikalci pogoreli, je zmetal svoje šrifte na kup in zaklel: »Sakramenski hudič« potem pa šel. Županstvo se je izročilo novemu županu v precejšnjem neredu. Izkazalo se je na primer, da je prejšnji župan Hrastnik pustil v proslavo Pfeiferjeve zmage streljati s tistim smodnikom, ki ga je občina dobila za streljanje proti toči. Tako gospodarijo klerikalci. Radovedni smo, če bo poslanec Pfeifer smodnik plačal.

Izgleden poslanec sedi v tistem klubu, v katerem so zbrani kranjski kmetski poslanci Žičkar, Berks in Gregorčič. Ta izgledni mož se piše Šajer in je poslanec iz Galicije. Nedavno je mož podpisal interpelacijo, s katero se je žalilo cesarja. Zdaj se je izkazalo, da se ta ljudski zastopnik tudi večkrat napije kakor krava. Dne 28. februarja je bil zopet pijan ko živina in se je v neki kavarni pretepal ter pri tej priliki vpil, da je drž. zbor dober samo za to, da se on, Šajer, na Dunaju dobro zabava. To je tovariš slovenskih kmetskih poslancev. Ali se je potem čuditi, da kmetski poslanci vsled take tovarišije nič vpliva nimajo!

„Dolenjske Novice“ so prešle v roke novomeškemu kaplanu Watzlu, kar listu ne bo na korist. »Dolenjske Novice« ne bodo več služile kmetu, ampak klerikalcem, zato niso vredne, da bi jih podpirali.

Iz ljubosumnosti poskušen uboj. Te dni sta bila dninar Ivan Masterl in

mesarja sin Ivan Hafner, oba v gostilni v Stražišču pri Kranju, katero sta tudi skupno zapustila. Na cesti je Masterl Hafnerju rekel, da ne sme nikdar več k Masterlovi ženi in sploh v Masterlovo hišo priti. Hafner je to obljubil, v zvezi temu mu je Masterl dal še zaušnico, potem pa še dvakrat nanj iz revolverja ustrelil. Zadel ga je v sence, a kroglja je obtičala pod kožo. Masterla so izročili sodišču v Kranju.

Na mesec dni zopora je bil obsojen pri tukajšnjem deželnem sodišču Josip Oven, ki jo je hotel popihati v Ameriko, da bi se odtegnil vojaški službi. Ravno toliko časa pa je sedel v preiskovalnem zaporu, ker je lagal, da ni imel tega namena. Sodišče mu je krivdo dokazalo. Prijet je bil po ljubljanski policiji. Njegov denar je imel neki drugi izseljenec, kateri ga je sedaj poslal Ovnovi materi nazaj iz Amerike.

Parnik na Ljubljani, ki ga je omislil g. Kotnik z Vrhnike, začne voziti meseca aprila.

Izseljevanje. Dne 15. marca se je odpeljalo z ljubljanskega kolodvora 162 ljudi v Ameriko. Policija je zajela več fantov, ki so še podvrženi vojaški dolžnosti, pa so hoteli v Ameriko.

Pobegnil je iz odgonskega zopora v Mariboru 39letni potepuh Jos. Rahne iz Vogelj pri Kranju, ki je bil na potu v prisilno delavnico.

Pod vlak se je hotela v Ljubljani vreči Antonija Hutter iz Kočevja, a rešili so jo pravočasno.

Napad. Na Posavji so neznani zločinci napadli necega delavca in mu vzeli obleko in denar. Na Posavji so največji šnopsarji, pretepači in največji klerikalci.

Nov list. Idrijsko politično društvo je začelo izdajati časopis »Jednakopravnost«. Ta list se bo v prvi vrsti bavil z idrijskimi razmerami, zanimiv bo pa tudi za delavce sploh, kajti deloval bo na narodni in socialni podlagi.

Samomor. Na Zidanem mostu se je vrgel pod vlak delavec Anton Majcen. Vlak mu je odtrgal glavo.

Most čez Dravo pri Mariboru. Ministrski predsednik je v državnem zboru pojasnil, da se že izdeluje splošni načrt za ta most.

Premeteni Nemci. Za občinske volitve v Šoštanju napravili so Nemci načrt, po katerem so mislili, da sami zmagajo, ker je pa ta up splaval po vodi, bi se radi s Slovenci poravnali, da bi skupno z njimi spravili nekaj svojih mož v občinski odbor. Pa ne pojde!

Iz zopora ušla sta v Trebnjem dva jetnika, Mihael Stranar in Anton Tomčani.

Odpravljena trobojnica. Goriški deželni šolski svet je prepovedal na slovenske šole v goriškem okraju obešati slovenske zastave.

Slovenci so vsega krivi pravijo celjski Nemci, kadar se zgodi v Celju kaka nerednost. Te dni so našli v Celju vremensko hišico razbito. Izkazalo se je, da jo je razbil — mestni vrtnar, hud Nemeč!

V Idriji namerava erar zgraditi še letošnje leto pet novih delavskih hiš.

Potovalni učitelj za čebelorejo za Spodnje Štajersko. Osrednje avstrijsko čebelarsko društvo je imenovalo g. Tomaža Kurbasa, nadučitelja v Slivnici pri

Celju, potovalnim učiteljem čebeloreje za Spodnje Štajersko.

Nemški šulferajn je sklenil naskočiti slovensko Ribnico na Pohorju. Pozor možje!

Štirinajstletni ropar Feliks Šeter je stal te dni pred mariborskimi porotniki, ker je nekemu fantiču s silo vzel 1 krono. Dobil je tri mesece zapora.

Papežev blagoslov kot priloga. Lvovski rimsko-katoliški nadškof je izdal okrožnico, v kateri svari duhovščino, naj cerkev in posestev pri zavarovalnici »Unio catholica« ne zavaruje. — Predvsem ta zavarovalnica — ni trdna. — Nevredno zlorabljanje katoliškega imena za reklamne svrhe pa je naravnost ostudno. Neko brzojavko kardinalnega drž. tajnika so vodje zavarovalnice zlorabljali kot priporočilo samega papeža. Razpošiljali pa so okrožnice, v katerih je čitati doslovno: »V prilogi Vam pošiljamo papežev blagoslov, prospekte in tarife!«

Vojak — morilec. Dne 11. t. m. dopoldne je imela 3. komp. 77. pešpolka v Přeboni strelno vajo, pri kateri je pešca Rehoča karal korporal V. Blažek. Popoldne so pešci snažili svoje puške, pri tem pa jih je nadzoroval korporal Blažek. Naenkrat je zavpil Rehoč: »Habt Acht!« — dvignil puško k licu, kliče: »An!« ter pomeril na korporala. »Feuer!« je veleval sam sebi in ustrelil korporala, kateremu je šla krogla pri desni rami v telo in pri levi rami iz njega. Nato je dejal Rehoč, da ustrelil vsakega, kdor se mu približa. Vojaki pa so vendarle planili na morilca, ga zvezali in odvedli v ječo. Korporal je kmalu nato umrl. Morilec pride pred vojno sodišče v Budjeovicah. Bil je že 22 mesecev zaprt, ker je ubil nekega husarja.

Župnik — samomorilec. Mirko Ribanyi, župnik v Tot-Gurabu (požunska županija) se je v nekem dunajskem hotelu ustrelil. Nesrečniku se je zmešalo.

Strah Bavarske je bil 25letni razbojnik Matija Kneissl, katerega so lovili več mesecev in ga končno nedavno ujeli. 25 orožnikov je oblegalo ves dan dotično hišo, v kateri se je ropar skrival. Šele ko je dobil več ran, je nehal streljati ter se je udal.

Vesela pričakovanja v vladarskih hišah. Kraljica italijanska Jelena pričakuje v kratkem poroda. Naročila je 100 zibelk, katere z otročjim perilom vred razdeli med 100 italijanskih mater, ki porode istega dne. — Tudi srbska kraljica Dragina pričakuje v kratkem, da bo povila. — Takisto se nadejajo v rodbini našega cesarja veselega dogodka: kneginja Hohenburška, žena prestolonaslednika Franca Ferdinanda, bo povila v kratkem.

Desetkratni morilec. V Zagrebu so te dni sodili nekega Rujka Marića, ki je v Zemunu umoril rodovino jetničarjevo, obstoječo iz šestih oseb, v Deču pa umoril svojo teto in tri osebe. Obsojen je bil na smrt.

Gospodarske stvari.

Poučna predavanja.

Kmetijsko ministrstvo je dovolilo 6000 kron podpore v svrhu, da se nakupi sadno drevje ter brezplačno razdeli med one posestnike na Notranjskem, katerim je lani žled provzročil mnogo škode na sadnem drevju. Da se bode z dobljenim drevjem že ob zasaditvi in potem poznejša leta pravilno ravnalo, predaval bode delžni potovalni učitelj g. Fr. Gombač ta teden v tej stroki v raznih krajih postojinskega in ilirsko-bistriškega sodnega

okraja. Predvčerajšnjim in včeraj vršila so se taka predavanja v Palčjem, Trnju, Parju in v Knežaku; danes je predaval g. Gombač v Šembijah in v Dolnjem Zemonu; jutri sledi predavanje v Smerju, v petek pa v Nadanjem selu in v Kalu. Potoma bo pregledal potovalni učitelj tudi nasade onih posestnikov, ki so drevesa že lansko leto zasadili. Razven tega bo gosp. Gombač v vipavskem sodnem okraju predaval o vinogradništvu in kletarstvu in sicer dne 24. marca dopoldne v Ustju, popoldne v Planini, dne 25. marca dopoldne pa v Budanjah. Vsako predavanje bo združeno s praktičnim poukom.

Snaženje goveje živine po zimi.

Kolikor manj se goveja živina giblje pod milim nebom in na čvrstem zraku, tembolj se njene dlake in kože prijema razen prah, To še tem lažje, ker na gorkem kraju žival na koži bolj izhtapeva, kateremu primešani prah nareja na koži nekako skorjo. To zelo škoduje živali na rasti, kravam je celo mleko vsled tega prikrajšano. Vrh tega izgleda tako živinče jako mršavo in slabotno. Da se to še za časa zabrani, treba žival lepo snažiti. Koj mladvi tele, kmalo ko začne dobivati daljšo dlako, treba navaditi na česobo (štrigel) in da se tega ščegeta ne boji. S tem orodjem se ono naj vsaki dan okrtiči, zlasti še ob boku, trebuhu in stegnih, kjer še večkrat onesnaži. To vse pripomore veliko, da žival raje žre, hitreje raste, se bolje redi in da krave dajejo več in boljše gā mleka. Razume se, da je tega dela manje kolikor prej skrbimo za snažen htev. To pa se stori z množino suhe stelje, zadostnim odcejanjem gnojnice.

Št. 11.

Razglas.

Dne 1. aprila t. l. ob 10 uri dopoldne oddala se bode v občinski pisarni v Vipavi potom zmanjševalne javne dražbe

zgradba okrožne bolnice v Vipavi.

Ponudnik mora položiti 10% varščino v gotovini ali vrednostnih papirjih. Načrt in proračun z dražbenimi pogoji je na ogled razpoložen od 24. t. m. dalje pri gospodu županu v Vipavi

Zdravstveni zastop za okrožje Vipavsko v Vipavi

dne 18. marca 1901.

Načelnik: Božič.

Oklic.

Prostovoljno se prodajo h graščini **Klevišce pri Polšniku** spadajoča poslopja in zemljišča, ležeča ob vožni cesti od postaje Sava proti Polšniku na solnčni strani v zatišju.

Njive, travniki, vrti, vinogradi in pašniki merijo blizo **80 oral**, gozdovje okoli **120 oral**. Graščina s 6 prostornimi sobami v I. nadstropju itd. ter gospodarska poslopja so v najboljšem stanju.

Prodaja se skupno ali pa na dele — po dogovoru.

Skupna vrednost znaša **15.000 gld.**

Natančneja pojasnila daje

Dr. Janko Jamšek,
advokat v Litiji.

Razglas.

Dne 1. aprila t. l. ob 3. uri popoldne oddala se bode v občinski pisarni v Št. Vidu nad Vipavo potom zmanjševalne javne dražbe

zgradba dveh kapnic na Nanosu.

Ponudnik mora položiti 10% varščino.

Načrt s proračunom in dražbenimi pogoji razpoložen je od 21. t. m. dalje v občinski pisarni v Št. Vidu nad Vipavo.

Županstvo občine Št. Vid nad Vipavo

dne 18. marca 1901.

(604—1)

kakor tudi če se gnoj od živine pogosteje odpravlja. To vse naj bi bilo skrb vsakega umnega gospodarja in — zagotavljam — ako je žival tudi še drugače primerno oskrbljena, ne bode ga sram pokazati komu svoje »blago«. To pa bode seveda njemu največ v dobiček.

Tržne cene v Ljubljani

16. marca 1901.

	K	v		K	v
Pšenica, 100 kg	16	—	Špeh povojen, kgr.	1	44
Rež,	14	60	Surovo maslo, „	1	90
Ječmen, „	14	40	Jajce, jedno „	—	5
Oves, „	14	40	Mleko, liter „	—	16
Ajda, „	12	60	Goveje meso kgr.	1	28
Proso, „	17	—	Telečje	1	20
Koruza, „	12	60	Svinjsko „	1	40
Krompir, „	5	—	Koštrunovo „	—	80
Leča, lit.	—	20	Piščanec „	—	130
Grah, „	—	20	Golob „	—	45
Fižol „	—	20	Seno, 100 kilo „	4	80
Maslo, kgr.	1	90	Slama, „	4	40
Mast, „	1	30	Drva trda, kiftr.	8	—
Špeh svež, „	1	30	„ meška, „	5	—

Loterijske srečke.

Gradeo, 16. marca.	39,	67,	73,	65,	66.
Brno, 20. februarja.	75,	56,	43,	22,	88.
Dunaj, 16. marca.	82,	7,	26,	37,	45.
Lino, 26. februarja.	12,	78,	27,	8,	77.
Praga, 13. marca.	30,	8,	15,	25,	44.
Trst, 9. marca.	33,	13,	39,	23,	74.

Vajenec

se takoj vsprejme v izdelovalnico vozov **Fran Wisjan-a**, Rimska cesta št. 11 v Ljubljani.

Vrtnarski učenec

se takoj sprejme pri

J. Wider

Ljubljana, Šelenburgove ulice 6.